

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2002

Helsinki 2003

K 14/2003 vp

**Eduskunnan
kirjaston kertomus
vuodelta 2002**

Helsinki 2003

ISSN 0437-2328

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2003

Eduskunnalle

Eduskunnan kirjastosta annetun lain (717/2000) 3 §:n mukaisesti Eduskunnan kirjaston hallitus antaa kunnioittavasti eduskunnalle oheisen kertomuksen Eduskunnan kirjaston hoidosta ja toiminnasta vuonna 2002. Kertomuksen on laatinut Eduskunnan kirjaston johtaja Tuula H. Laaksovirta.

Helsingissä maaliskuun 17 päivänä 2003

Eduskunnan kirjaston hallituksen puolesta:

Irja Tulonen

kirjaston hallituksen puheenjohtaja

Tuula H. Laaksovirta

Eduskunnan kirjaston johtaja

Sisältö

1 Kirjaston hallitus	7	6 Näyttelyt	19
2 Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan	8	7 Henkilöstö	19
3 Palvelut	10	Liite 1. Julkaisut	21
4 Kokoelmatyö	14	Liite 2. Kirjaston henkilöstö 31.12.2002	22
5 Eduskunnan arkisto	17		

1 Kirjaston hallitus

Kirjaston hallitus vuonna 2002

Kirjaston hallituksen kokoonpano 1.1.—31.12.2002

Jäsenet:

Dromberg, Kaarina, markkinointisihteer
ri, kansanedustaja, hallituksen puheenjoh
taja 1.1.—10.6.2002

Tulonen, Irja, sairaanhoitaja, kansan
edustaja 11.6.—31.12.2002

Puisto, Virpa, erikoissairaanhoitaja, kan
sanedustaja, hallituksen varapuheenjohtaja
Prusti, Riitta, kansanedustaja

Puhakka, Osmo, kirkkoherra, kansan
edustaja

Komi, Katri, MMM, kansanedustaja
Tyynilä, Markku, OTT, lainsäädäntöneu
vos, valtionhallinto

Saarenpää, Ahti, OTT, professori, oikeus
tiede

Tiilikainen, Teija, VTT, valtiotieteet

Tapio Heinimaa, tietopalvelusihteer
i, kirjaston henkilökunnan edustaja

Varajäsenet:

Tulonen, Irja, sairaanhoitaja, kansan
edustaja 1.1.—10.6.2002

Vahasalo, Raija, kasvatustieteiden mais
teri, rehtori 11.6.—31.12.2002

Karhu, Saara, tv-toimittaja, kansanedus
taja

Kanerva, Erkki, rikosylikomisario, kan
sanedustaja

Wideroos, Ulla-Maj, kunnanjohtaja, kan
sanedustaja

Krohn, Irina, TeM, kansanedustaja

Lång, Ulla, VT, hallitusneuvos

Konstari, Timo, OTT, professori

Lappalainen, Pertti, YTT

Hakala Kristiina, YTM, tutkija, kirjaston
henkilökunnan edustajan varahenkilö

Kirjaston hallitus on kokoontunut vuo
den aikana 7 kertaa; 20.2.2002, 30.3.2002,
17.4.2002, 15.5.2002, 18.9.2002, 20.11.2002
ja 11.12.2002.

2 Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan

Eduskunnan kirjasto täytti kertomusvuonna 130 vuotta ja järjesti juhlavuoden kunniaksi juhlapäivän. Päivään sisältyi juhlaseminaari, puhemiehen vastaanotto ja elokuvailta. Lisäksi koko vuoden ajan merkkipäiväsiivoukseen, mm. Eduskunnan kirjaston esite uudistettiin.

Miksi juhlia merkkipäiväsiivousta? Se ylevöittää työtä ja syventää työn merkityksen ymmärrystä. Se luo puitteet kunnioittaa aikaisempien sukupolvien työtä. Jokainen tarvitsee yhteyden tunteen historiaan ja tulevaisuuteen. Tarvitsemme perspektiivin eteen- ja taaksepäin. Tarvitsemme muistutuksen siitä, että kaikki ei tapahdu meidän elinaikamme. On olemassa Eduskunnan kirjaston asiakkaiden ja työntekijöiden sukupolvien ketju, josta me nykyisin asioivat ja työskentelevät olemme osa.

Olemme lenkki menneen ja tulevan välillä. Eduskunnan kirjasto on kertomusvuonna jo hyvin luontevasti hybridikirjasto: Kirjastossa paikanpäällä on palvelut ja aineistot. Ja myös verkossa on Eduskunnan kirjaston palvelua ja aineistoa. Molempia kehitetään ja kehittämisen paino on siirtynyt verkkotyöskentelyn puolelle. Verkkopalvelujen kysyntä on kasvanut ja kasvaa jatkuvasti ja jyrkästi. Tilakirjaston palvelujen ja aineistojen kysyntä vastaavasti laskee.

Tilakirjaston palvelujen kysynnän vähenemisen trendi on vakaa. Tilakirjastossa tehtävä lainaus puolittui 1999 ja vakiintui pudonneeseen tilaan. Tietopalvelujen kysyntä on puolittunut viidessä vuodessa. Vielä ei ole näkyvissä, mihin kysyntä asettuu. Lukusali-paikkojen kysyntä on nykyisellään vähäistä. Käsikirja-aineistot ovat kätevästi verkossa, josta opiskelijat niitä hyödyntävät.

Vastaavasti kaikkien verkkopalvelujen kysyntä ja käyttö on lisääntynyt huomasti. Tästä hyvänä tilastoiesimerkkinä on lainojen

uusiminen verkon kautta. Vuodessa asiakkaat siirtyivät lähes kokonaan verkkotyöskentelyyn. Lainoja uusittiin verkon kautta 74 617 kpl ja henkilökohtaisesti kirjaston tilassa käyden 19 087 kpl. Huomattavaa on myös, että uusiminen sinällään moninkertaistui, kun se tuli helpoksi ja käteväksi.

Kirjaston uuteen kirjastojärjestelmään vaihto onnistui hyvin. Vanhassa VTLS kirjastojärjestelmässä kehityksen painopiste oli ollut kirjastotyön automatisoinnissa. Uudessa kertomusvuonna täydellä teholla käytössä ollut Voyager kirjastojärjestelmä parantaa verkkopalvelujen saatavuutta. Juuri sitä asiakkaat haluavat. Eduskunnan kirjaston asiakkaat eivät poikkeaa tässä suhteessa muitten kirjastojen asiakkaista. Halutaan itsepalvelua ja itsepalvelu halutaan mieluiten tehdä verkon kautta. Verkkoaineisto on myös ylivoimaisen suosittua paperiaineistoon verrattuna. Kun YK, EU ja Suomen valtiopäiväasiakirjat ovat saatavissa elektronisessa muodossa, on kyseisen aineiston käyttö moninkertaistunut. Verkkoaineiston käyttö on kätevää ja helppoa. Sen suuri etu on, ettei aineiston käyttö ole aikaan eikä paikkaan sidottua.

Lukusali oli varsin suosittu työskentelytila 1970- ja 1980-luvuilla. Vastaava toiminnalle hyvä ja suosittu tila, on kertomusvuonna huippuvarustuksen saanut Aurora-luentosali. Aurorassa on mahdollista käyttää kaikkia audiovisuaalisia opetuskeinoja. Tilaa on yli 30 koulutettavalle. Tiedonhallinnan koulutuksen kysyntä varsinkin verkkotyöskentelyn osalta on kovassa kasvussa ja uusittu salitekniikka auttaa kirjastoa modernisoimaan tätä tietopalvelun aluetta.

Erityisesti vanhan instituution, kuten Eduskunnan kirjaston, on oltava varuillaan ja valppaana, ettei kehitys pysähdy. Maaliskuussa kirjastoon perustettiin tulevaisuus-

tiimi, jonka tehtävänä on paneutua työn kehittämiseen ja ammattikunnan tietojen ajan tasalla pitämiseen. Tiimi toimii kirjaston johtamisen apuna. Tiimin tulee kaikessa työskentelyssä lähteä asiakkaan lähtökohdista. Juhlavuosi yhdistettynä tiimin toimintaan auttoi arjen toiminnassa muistamaan, että asiakkaiden tietokäytöksen muutoksen analysoiminen ja siihen reagoiminen on kirjaston kunnia-asia.

Kun toiminnan luonne muuttuu, tilastointikin muuttuu joskin viiveellä. Tämän kertomuksen jotkut tilastot poikkeavat edellisen vuoden tilastoista. Tämä johtuu siitä, että kansainvälinen kirjastotilastostandardi ISO 2789 otettiin kertomusvuonna käyttöön Eduskunnan kirjastossa. Helsingin yliopiston kirjasto toimii tieteellisten kirjastojen tilastoinnin kansallisena keskuksena. Täältä tilastot toimitetaan edelleen sekä kotimaisiin että ulkomaisiin tilastotietokantoihin ja julkaisuihin. Tilastotietokanta on julkinen. Se on käytettävissä osoitteessa <http://yhteistilasto.lib.helsinki.fi/>. Tilastoinnin uudistuksella pyrittiin parantamaan tietojen vertailtavuutta ja käytettävyyttä päätöksenteon apuneuvona. Koottavien tietojen määrää lisättiin, mm. mukaan tulivat elektronisten aineistojen hankinta, hankintakustannukset, käyttö sekä kirjastojen muu toiminta, jota aikaisemmin ei ole tilastoitu lain-

kaan, kuten julkaisujen tuottaminen, näyttelyt ja yleisötilaisuudet.

Niin kirjaston juhluvuoden kuvat kuin muutkin eduskunnan kuvat päätyvät tulevaisuutta varten eduskunnan valokuva-arkistoon, joka on perustettu Eduskunnan kirjastoon. Tämä mittava arkiston johtaman hankkeen toinen vaihe päättyi kertomusvuonna. Kansliatoimikunta hyväksyi kokouksessaan 7.11.2002 ohjeet valokuvien hankinnasta, rekisteröinnistä, arkistoinnista ja käytöstä. Ohjeista on tiedotettu hyvin ja järjestetty opastusta. Ohjeistettu toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Tämän hankkeen ansiosta tietoisuus kuvan merkityksestä ja kuvien arkistoinnin merkityksestä on eduskunnassa parantunut.

Eduskunnan kirjasto on kulttuuri- ja sivistyslaitos. Se on ollut sitä 130 vuotta. Käytännön toiminnan ohjeistajana ja ohjaajana toimii laki Eduskunnan kirjastosta. Läpi vuosisadan kulkenut sivistys- ja kulttuuri-teema on ollut kirjaston toimiminen kaikille avoimena julkisena kirjastona. Se on ollut vahva kivijalka kirjaston toiminnalle demokratian tukipilarina. Se oli myös juhlaseminaarin aihe. Jälkipolvia varten seminaari on taltioitu julkaisuun, joka ilmestyy syksyllä 2003. Avoimuuden ja julkisuuden vaaliminen on EU-Suomessa vähintään yhtä ajan-kohtaista kuin vuonna 1908.

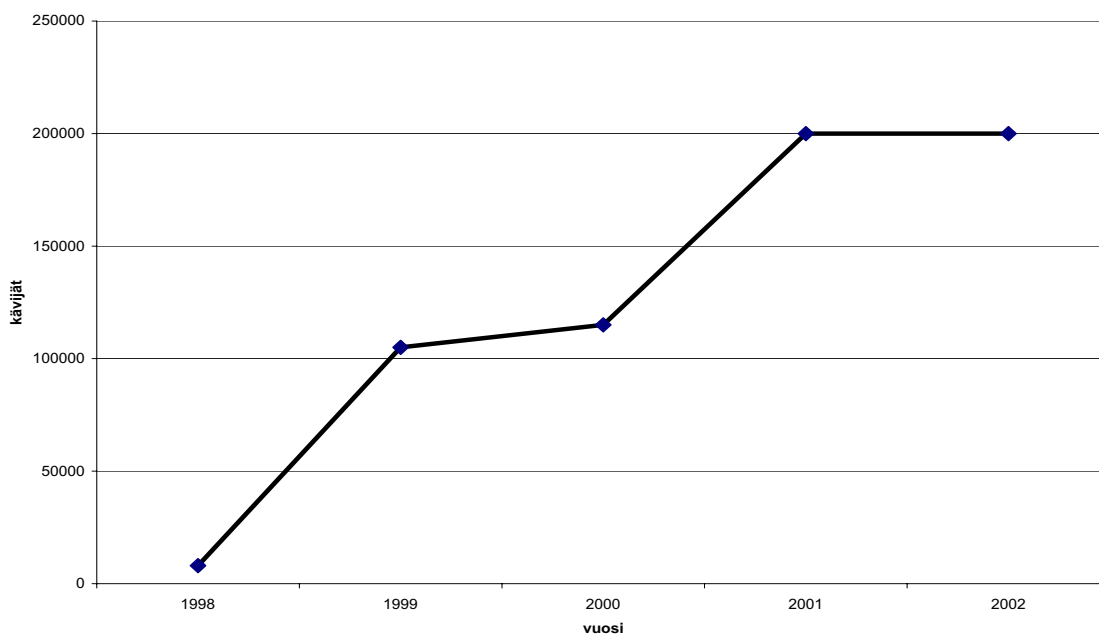
3 Palvelut

Lainausta.....	29 424 kpl
näistä kopioina	964 kpl
Tiedonhaut	3 114 kpl
näistä eduskunnalle	415 kpl
Tiedonhallinnan koulutus	1 260 henkilölle
Tiedonhallinnan koulutustilaisuuksia.....	96 kpl
Aukiolotunteja viikossa	47
Aukiolopäiviä vuodessa	286

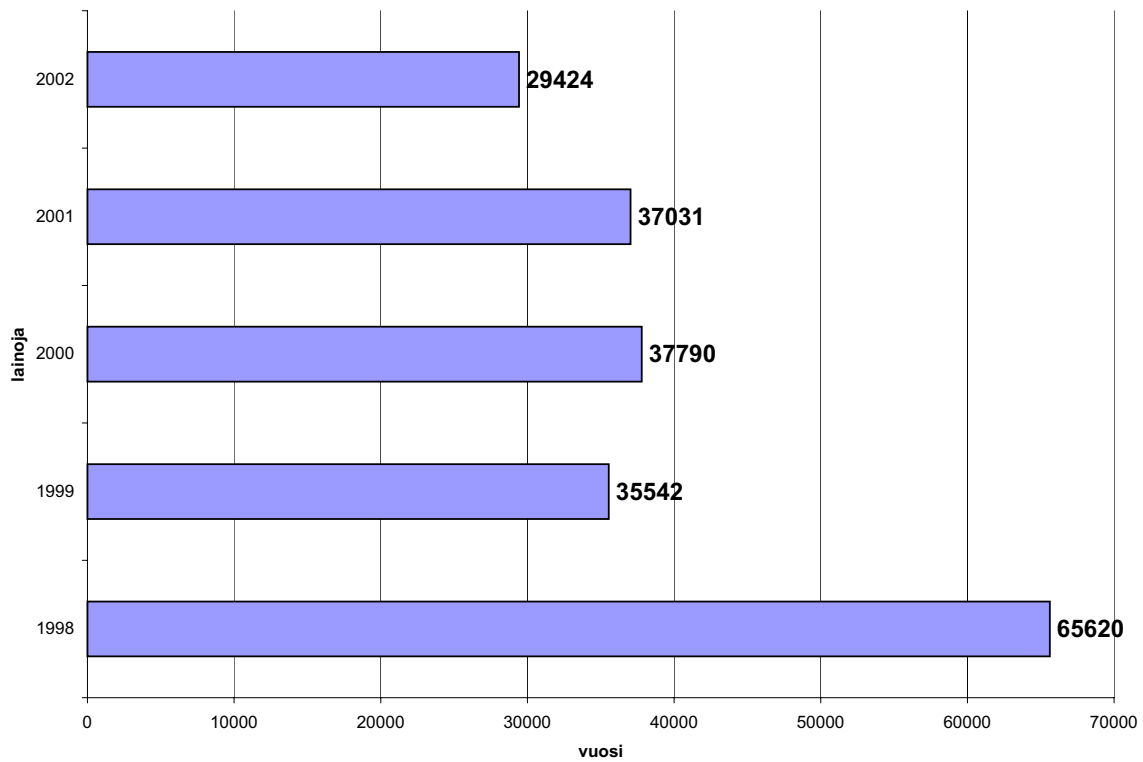
Kertomusvuonna neuvontapalvelussa jatkettiin Voyager-kirjastojärjestelmän edellyttämää käytännön toimintatapojen kehittelyä. Vuoden alussa käynnistettiin mittava projekti viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana palauttamatta jääneiden julkaisujen saamiseksi takaisin ja samalla kirjaston asiakasrekisterit ajantasaistettiin. Projektin ensimmäisen vaiheen kesto määriteltiin runsaaksi vuodeksi. Tuloksena kirjastoon onkin palautettu sadoittain julkaisuja.

Kirjaston kokonaislainaus on vajaan neljänneksen edellisvuotta pienempi. Vähennys johtuu muuttuneesta tilastointikäytännöstä, aikaisemmin myös uusinnat kirjattiin lainoiksi. Voyager-järjestelmä erottelee lainat ja uusinnat erikseen. Uusintalainoja oli kaikkiaan 93 704, joista 74 617 uusintaa asiakkaat tekivät internetin välityksellä omilta työasemiltaan. Kaukopalvelun käyttäjistä eduskunnan osuus on edelleen 82 %. Digitaaliaikakausi näkyy jo myös kaukopal-

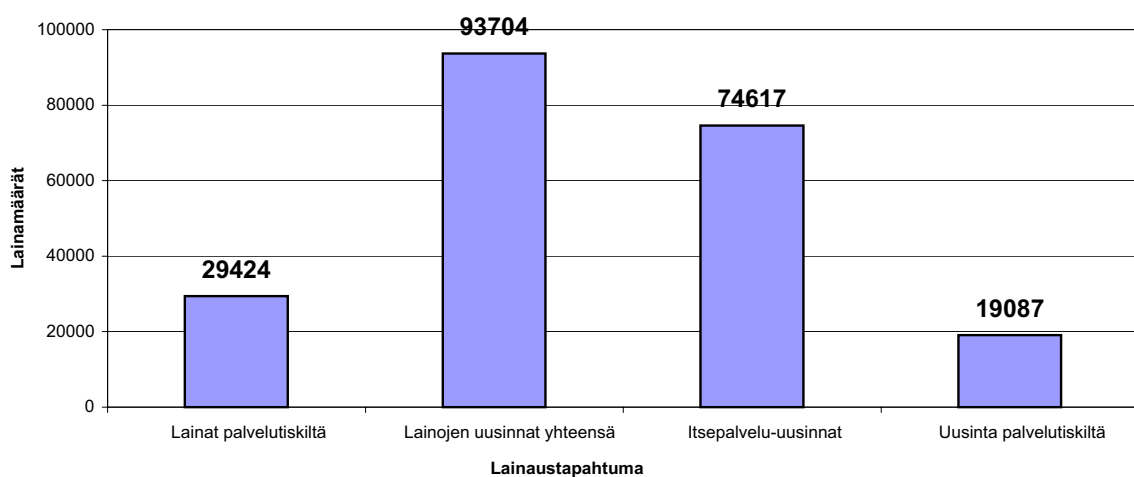
Kirjaston www-sivujen kävijämäärät 1998—2002

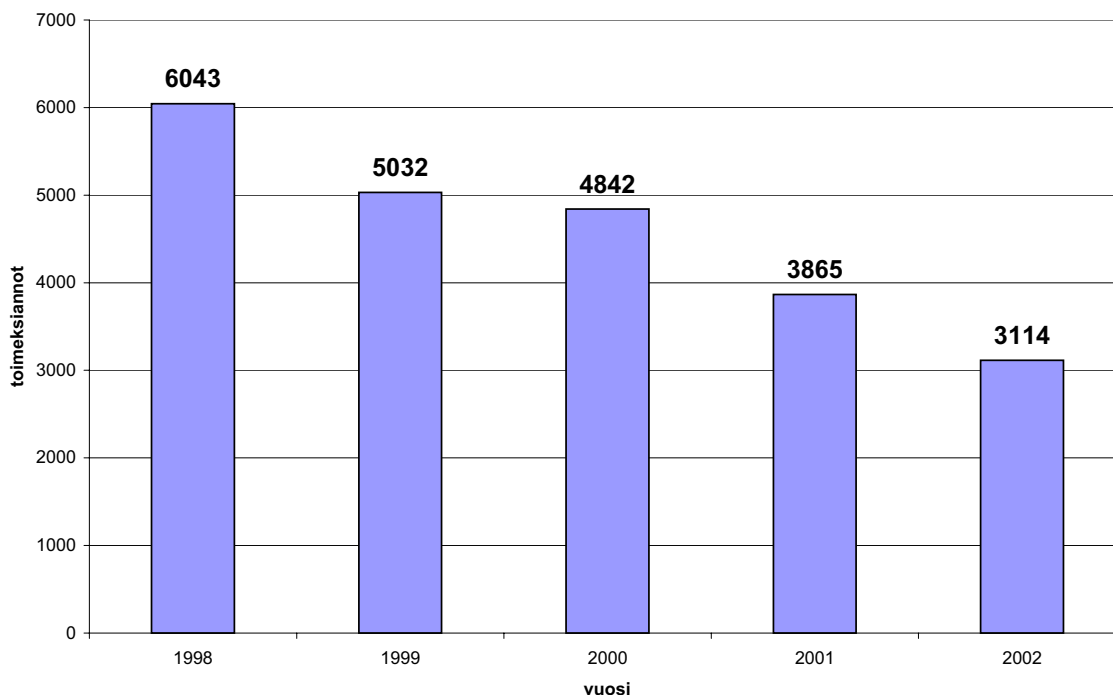
Lainat 1998—2002

Lainat ja lainojen uusinnat 2002

Tiedonhaut 1998—2002

velussa, joka välitti myös digitaalisia lainoja asiakkailleen.

Sisäisen tietopalvelun kanssa sovittu työnjako näkyi toimeksiantojen määrän laskuna. Edellisenä vuonna todettu kasvava internet-/etäkäytön opastus sekä puhelimitse että paikan päällä on erityisesti pienentänyt toimeksiantojen määrää.

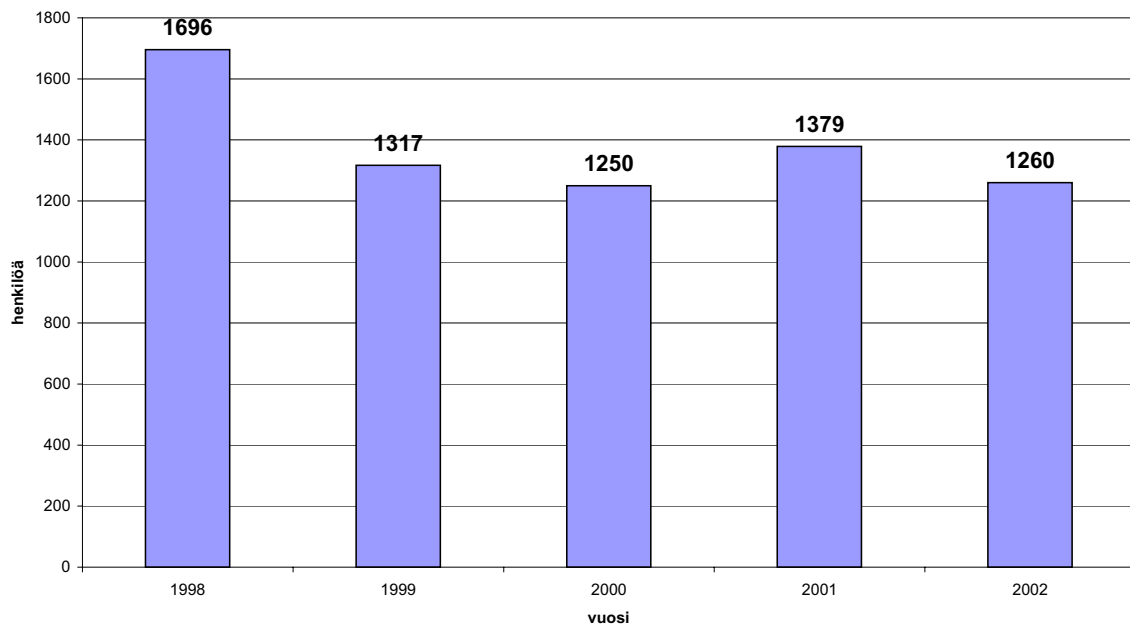
Kirjasto aloitti mobiilipalvelujen tuottamisen asiakkaille keväällä 2002. Matkapuhelimella asiakas voi selata omia lainojaan ja uusia lainansa, saada varaamiensa julkaisujen saapumisilmoitukset, jne. Mobiilipalvelusta voi tilata esimerkiksi eduskunnan uutiset tai viikon vinkin uudesta julkaisusta. Sähköinen viestintä kirjaston ja käyttäjien välillä on kasvanut voimakkaasti. Lainauspalvelujen ohella tietopalvelukysymyksiä voi lähettää nyt sähköpostitse, kirjaston kotisivun kautta tai jopa matkapuhelimella

tekstiviestinä. Asiakkaat ovat ottaneet hyvin vastaan myös Voyager-kirjastojärjestelmän itsenäiskäyttömahdollisuudet. Kirjaston asiakkaille varatut työasemat ovat kuitenkin edelleen olleet vilkkaassa käytössä.

Tiedonhallinnan koulutuksen kohderyhmien määrät kasvoivat. Koulutusta tarjottiin sekä eduskunnassa työskenteleville että ulkopuolisille asiakkaille. Yhteistyössä eduskunnan sisäisen tietopalvelun kanssa koulutettiin virkamiehiä sekä kansanedustajien avustajia. Tämän lisäksi kirjasto tarjosi myös muille asiakkaille tiedonhallinnan koulutusta kirjaston erityisalojen tiedosta ja tiedonlähteistä. Koulutukseen osallistui yhteensä 1260 henkilöä ja opastusta annettiin 96 tilaisuudessa.

Uutena koulutuksena käynnistyi yhteistyössä Nuorten kerhokeskuksen kanssa koulujen parlamenttikerhotoimintaan liitty-

Tiedonhallinnon koulutus 1998—2002

vä, opettajille suunnattu koulutus. Eritasoiset informaatioalanopiskelijat, korkeakoulu ja muut koulutusorganisaatiot mm. Hallinnon kehittämiskeskus ovat käyttäneet tietoasiantuntijoitamme kouluttajina. Koulutusta annettiin myös yrityksille.

Entiseen tapaan kirjastossa vieraili opiskelijaryhmiä tutustumassa kirjastoon ja sen palveluihin. Eri kohderyhmille suuntautuvien teemapäivien järjestäminen kirjastossa jatkui syksyllä senioripäivän muodossa. Tästä niin suuren suosion saaneesta tapahtumasta oli ilmoitettu ensimmäistä kertaa valtakunnallisissa päivälehdissä. Kirjasto osallistui aktiivisesti eduskunnan tieto- ja viestintäyksikön messujärjestelyihin sekä Farmarimessuilla Hämeenlinnassa että Kuntamarkkinoilla Helsingissä.

Kirjaston luentotilan, Auroran kalustus uudistettiin atk-opetukseen sopivaksi ja va-

rustettiin ajanmukaisin monipuolisen, käytännönläheisen ja havainnollisen opetuksen mahdollistavin opetusvälinein. Aurorassa on nyt mahdollista siirtää dokumenttikameran avulla paperitekstejä suurennettuna seinälle. Myös Dvd-esityksiä, dioja, äänitteitä ym. pystytään käyttämään opetuksen tukena. Aurorassa on tilaa yli 30 henkilölle, atk-opetusta on mahdollista antaa yhdeksällä oppilaspaikalla. Kokoustila Herman varustettiin internetyhteyksin, joten se soveltuu nyt myös pienryhmäkoulutukseen. Myös asiakastilojen opasteiden pitkäjänteinen kehittäminen ja ajantasaistaminen käynnistettiin kertomusvuoden aikana.

Henkilökunnan eduskuntaosaamista karutettiin kutsumalla valiokuntaneuvoksia kirjastoon kertomaan oman valiokuntansa ajankohtaisista asioista ja työskentelystä. Tietopalvelualan ammattitaidon kehittämi-

seksi osallistuttiin alan koulutustilaisuuksiin koti- ja ulkomailla. Jatkokoulutusta tuettiin edelleen, pidempään ammatilliseen jatkokoulutukseen osallistui useita henkilöitä.

Yhteistyö yleisten kirjastojen kanssa jatkui Kysy kirjastonhoitajalta -etätietopalveluna, jossa yleisten kirjastojen asiakkaiden kysymykset eri puolilta maata tulevat parhaiten asiaa hallitsevan tietopalvelun vastattaviksi. Maakuntakirjastoissa olevien eduskunta -tietopisteiden käyttökokemuksista informaattikko, OTK Mirja Pakarinen laati selvityksen tietojenhallintakoulutusohjelmaansa kuuluvana työnä.

Kirjaston kotisivujen uudistaminen aloitettiin kuluneena vuonna. Eduskunnan projekteihin kirjasto osallistui myös aktiivisesti,

kansanedustajien verkkoperehdyttämisaineiston ja eduskunnan verkkopalvelujen uudistuksen suunnitteluun.

Edellisen vuoden alussa tapahtunut organisaatio- ja tehtävämuutokset vaikuttivat osaltaan siihen, että syksyllä käynnistettiin kirjaston tietopalvelustrategian ja verkkopalvelustrategian laatimiset lähivuosille.

Kirjaston uusi esite valmistui ennen kesäkuussa vietettyjä 130-vuotisjuhlia.

Kansanedustajien uutuusluettelo ilmestyi 13 ja EU-uutuusluettelo 14 kertaa. Kirjaston uutuusluettelo ja EU-uutuusluettelo jaettiin sähköisesti, samoin joitakin lehtien sisällysluetteloita. Asiakastiedotteesta ilmestyi edelleen kaksi numeroa vuodessa.

4 Kokoelmatyö

Kokoelmien kartunta	
painettuja monografiat	5 785 nid.,
joista ostettuja	2 160 nid.
painettuja kausijulkaisuja	5 223 vsk.,
joista ostettuja	2 458 vsk.
Poistot vuoden aikana	1 043 nid./vsk.
Painetut kokoelmat yhteensä 31.12.:	
monografioita	328 800 nid.
monografianimekkeitä	316 600 nimekettä
kausijulkaisuja	n. 200 000 vsk.
kausijulkaisunimekkeitä	12 700 nimekettä
jatkuvasti saapuvia kausijulkaisunimekkeitä	4 225 nimekettä
Kirjastoaineiston hankintamääräraha	988 671 €

Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönoton myötä jouduttiin käsittelemään vuoden aikana edellisen vuoden rästäin jääneet kausijulkaisut, siirtämään tilaustiedot uuden Voyager-järjestelmän hankintaosioon. Samalla luotiin jokaiselle kausijulkaisulle saapumissennusteet. Tällä tavalla käsiteltiin kaik-

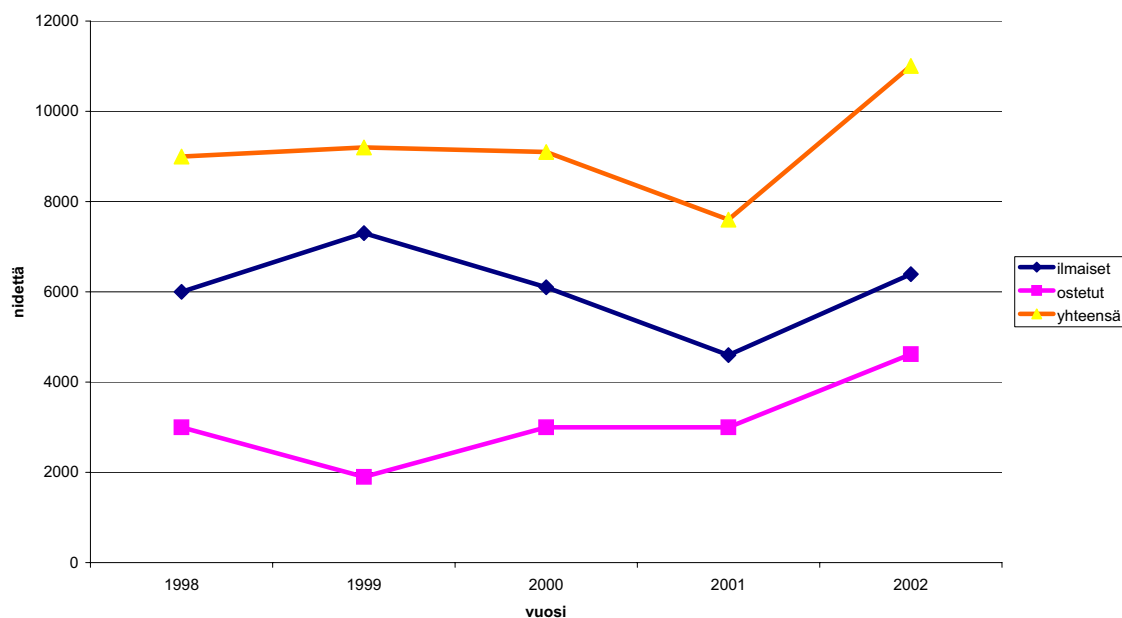
kiaan 2 306 kausijulkaisutilausta, joista ostettuja 1 094. Lisäksi siivottiin kausijulkaisujen asiakasnäyttöjä, jotta luettelo kertoisi parhaalla mahdollisella tavalla kirjastossa olevien kausijulkaisujen varastotiedot. Osa luettelon tiedostonhuollosta siirtyi seuraavalle vuodelle.

Määrältään kokoelmien kartunta vastasi edellisen vuoden kartuntaa. Maksuttomasti saatujen julkaisujen osuus kartunnasta oli 58 %, mikä on vähäisempi kuin edellisenä vuonna. Muutokset johtuvat siirtymisestä manuaalisesta tilastoinnista Voyager-järjestelmästä saataviin tilastoihin. Maksuttomasti kirjasto sai edelleen vapaakappalelain perusteella kotimaista kirjallisuutta. Helsingin yliopiston kirjaston vapaakappalepalvelu on valinnut Eduskunnan kirjastolle lain perusteella tulevat oikeus- ja yhteiskuntatieteelliset julkaisut. Valtion virastot ja laitokset lähettävät julkaisujaan samoin kuin monet tutkijat. Kirjasto on edelleen Euroopan unionin virallisjulkaisujen tallekirjasto, samoin YK:n ja sen erityisjärjestöjen sekä WTO:n, OECD:n, ETYJ:n, UNIDROIT'n ja Asian Development Bankin julkaisujen tallekirjasto. Yhteistyö näiden laitosten ja järjestöjen kanssa on sujunut erinomaisesti.

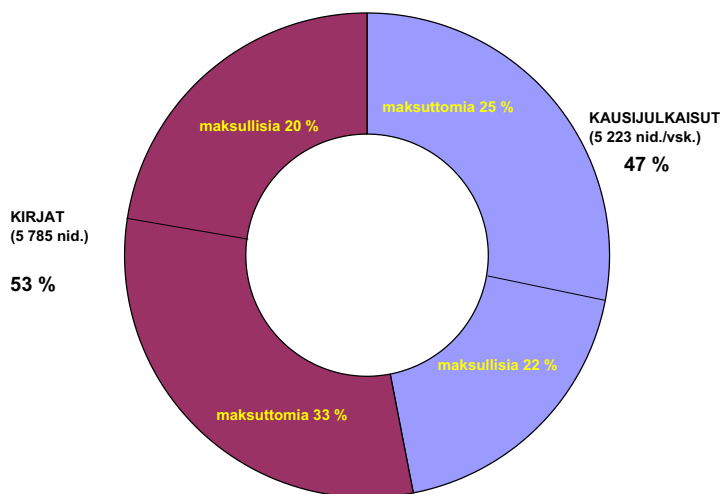
Kokoelmiin valittu ja hankittu aineisto luettelointiin ja asiasanoitettiin Selma-tietokantaan. Kotimaisten tietokantojen rinnalle otettiin käyttöön luettelointityön keventämiseksi BookWhere-ohjelma, jonka avulla on ollut mahdollista poimia ulkomaisten julkaisujen bibliografisia tietueita. Suunniteltu kirjatilauksen elektronista lähettämistä varten aloitettiin eräiden kirjakauppojen kanssa. Selma-tietokantaan luettelointiin myös 852 pääasiassa kotimaista oikeustieteellistä aikakauslehti- tai monografia-artikkelia. Tietokannan laajuus vuoden lopussa oli noin 329 500 tietuetta. Kirjaston kokoelmätiedot ovat Internetin kautta kansalaisten käytävissä ja ne sisältyvät myös joko Linda-yhteisluettelotietokantaan tai Arto-artikkelitietokantaan.

Uuteen kirjastojärjestelmään siirtymisestä johtuvien tietokantojen huoltotyöt työllistivät edelleen myös indeksointia. Koti-

Kokoelmien kartunta 1998—2002

Julkaisujen hankinta 2002
(yhteensä 11 008 nid./vsk)

maisena juridisen bibliografia-aineiston haettavuutta uudessa järjestelmässä parannettiin. Yhteistyötä valtiopäiväasioiden seurantajärjestelmän ja valtioneuvoston asiansaston kanssa kehitettiin edelleen. Asiakkaat voivat tiedonhauissaan käyttää hyväksi kirjaston verkossa olevaa asiansastoa. Hakuohjeet kokoelmatietokannan käyttöön liitettiin verkkoon sekä ruotsiksi että englanniksi.

Elki-linkkitietokantaa kehitettiin mm. lisäämällä mahdollisuus seurata uusimpia linkkejä. Elkin sisältö keskittyy yhteiskunnallisen ja oikeudellisen tiedon ohella Euroopan unioniin, kansainvälisiin järjestöihin ja eri maiden kansanedustuslaitoksiin. Kaikkiaan Elki sisältää tällä hetkellä noin 3 300 linkkiä. Elki on kirjaston käytetyimpiä tiedonlähteitä.

Kokoelmien evaluoinnista, seulonnasta sekä vanhentuneiden ja epäajankohtaisten julkaisujen poistamisesta on tullut osa kirjaston jatkuvaa toimintaa, joka tärkeydessään vastaa uuden kirjallisuuden valintaa.

Työ on välttämätöntä kokoelman laadulle. Myös kirjaston varastotilat ovat rajalliset. Tavoitteena on ollut, että kokoelmien vuotuinen kartunta ja poistot vastaavat toisiaan. Kertomusvuonna tähän tavoitteeseen ei päästy. Kokoelmista poistettiin vain 1 043 luetteloitua nidosta. Luetteloimattomista aineistoista päätettiin luopua kunnalliskertomuksista. Aineistoa tarjottiin vapaakappalekirjastoille ja maakuntakirjastoille täydentämään näiden kokoelmissa olleita puutteita. Mainittujen kirjastojen kokoelmia pystyttiin täydentämään 959 nidoksella ja mikä on noin 15 hm.

Muuten, kuten aikaisemminkin, kirjasto lähettää sekä kokoelmistaan poistettua aineistoa että saamiaan kaksoiskappaleita pääsääntöisesti Varastokirjastoon, Kuopioon, siltä osin kuin sitä ei ole ennestään sen kokoelmissa.

Virkamiesten ja valiokuntien käsikirjastoihin hankittiin tänä vuonna 1 358 nidosta. Käsikirjastoista ja kansanedustajien työhuoneistaan poistamaa kirjallisuutta on lii-

tetty kirjaston kokoelmiin tai lähetetty Varastokirjastoon. Aineistoa on tarjottu myös kirjaston asiakkaiden poimittavaksi poistettujen kirjojen kärryistä.

Elektronisten aineistojen hankinta on pysynyt ennallaan. Niiden hankinnoissa pyritään yhteistyöhön ja yhteishankintoihin sekä yliopistokirjastojen (FinELib) että valtioneuvoston tietopalvelujen (Valtipa) kanssa. Elektronisten aineistojen valinnassa ja hankinnassa on etusijalla aineiston käytettä-

vyys eduskuntatyössä. Hankintojen suunnittelussa, valinnassa ja sopimusneuvotteluissa on tehty kiinteää yhteistyötä sisäisen tietopalvelun kanssa.

Edellisten vuosien tapaan aikakauslehtiä kotolettiin sidottamisen asemasta. Sidottujen valtiopäiväasiakirjojen varastosta jaettiin asiakirjoja kansanedustajille, valiokunnille ja eduskunnan virkamiehille sekä kirjaston kanssa vaihtosuhteessa oleville kirjastoille.

5 Eduskunnan arkisto

Arkistolainat	108 käyttökertaa
Kopioitoimitukset yhteensä	2 436 kpl
näistä eduskunnalle	1 128 kpl
eduskunnan ulkopuolisille	1 308 kpl
Arkistosiirot	252 yksikköä
Mikro kuvautettu aineisto	
tallefilmit	505 korttia
käyttöfilmit	543 korttia
kopiot vaihtokirjastoille	545 korttia
Arkiston tiedonhaut	124 toimeksiantoa
Arkistoon liittyvä neuvonta ja ohjaus	139 toimenpidettä
Valokuva lainat yhteensä	128 kpl
sisäiset	74 kpl
valtioneuvosto	4 kpl
ulkoiset	50 kpl
Valokuviin liittyvät tiedonhaut yhteensä	19 kpl
sisäiset	11 kpl
ulkoiset	8 kpl
Valokuviin liittyvät neuvontatehtävät yhteensä	11 kpl
sisäiset	6 kpl
ulkoiset	5 kpl

Arkiston toiminnassa painottuivat myös vuonna 2002 sisäiset kehittämishankkeet. Valtiontalouden tarkastusviraston arkistosaäntö valmistui ja se hyväksyttiin helmi-

kuussa. Eduskunnan valiokuntien arkistoinnin kehittämiseksi asetettiin työryhmä, joka eteni työssään varsin pitkälle vuoden loppuun mennessä. Erityisesti panostettiin ku-

luneen vuoden aikana eduskunnan valokuva-arkistoprojektin toisen vaiheen valmistamiseen. Valtiopäiväasiakirjojen digitointiedellytyksiä selviteltiin yhteistyössä Xerox Oy:n edustajien kanssa. Digitointitietoa kerättiin myös sidosorganisaatioilta ja ulkomaisista tietolähteistä. Valtiopäiväasiakirjojen digitointiin liittyviä kokeiluja ei pidetty toistaiseksi tarkoituksenmukaisina.

Kertomusvuonna valmistui eduskunnan vuosiesite vuodelta 2001 alaotsikkonaan Eduskunnan arkisto — eduskunnan muisti. Esitteessä arkiston asiat olivat hallitsevasti esillä ja julkaisua jaettiin runsaasti kirjaston sidosryhmien edustajille. Eduskunnan kirjaston 130-juhlavuoden tilaisuuksissa myös eduskunnan arkisto oli näyttävästi esillä.

Eduskunnan keskusarkisto antoi asiakirjahallinnollisia neuvoja vuoden aikana Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslialle ja valtionalouden tarkastusvirastolle. Lisäksi arkisto ohjasi eduskunnan työterveysseman edustajia asiakirjojen seulonnassa.

Keskusarkistoon tehtiin vuonna 2002 55 arkistosiirtoa, jotka johtivat 252 säilytysyksikön luovutukseen. Siirtomäärä palasi normaalivuosien tasolle edellisen vuoden poikkeuksellisen korkealta tasolta. Siirretyistä säilytysyksiköistä vain 5 % oli muita kuin valtiopäiväasiakirjoja eikä eduskunnan hallinnollisia asiakirjoja siirretty viime vuonna lainkaan keskusarkistoon. Erikoiskokeelmiin tehdyistä luovutuksista todettakoon Nuorten parlamentin pöytäkirja 12.4.2002 ja Kansalaisadressi seksuaalirikoslain muutosehdotuksia vastaan.

Vanhoiden arkistojen kuntoonpanoon ei ehditty panostaa viime vuonna. Kuitenkin hajanaisia asiakirjoja liitettiin parin hyllymetrin verran oikeisiin arkistoyhteyksiinsä.

Arkiston asiakirjojen käyttö väheni selvästi (17 %) edellisvuoteen verrattuna. Sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden määrät olivat miltei yhtä suuret. Valiokunta-asiakirjo-

jen käyttö oli jälleen kerran runsainta. Tietopalvelutoimeksiantojen määrä pysyi edellisvuoden tasolla ja toimeksiannot jakaantuivat edelleen tasaisesti ulkopuolisten ja sisäisten asiakkaiden kesken. Neuvonnan ja ohjauksen toimenpidemäärä jatkoi yhä laskuaan (26 %). Asiakirjoista annettujen kopioiden määrä pysyi jokseenkin ennallaan. Asiakirjojen mikrokuvauksessa palattiin talle- ja käyttöfilmien osalta normaaleihin kuvausmääriin edellisvuoden korkealta tasolta.

Eduskunnan valokuva-arkistoprojektin toinen vaihe saatiin valmiiksi kertomusvuonna. Työn tuloksena valmistui valokuvien hankintaa, rekisteröintiä, arkistointia ja käyttöä koskeva ohje, jonka kansliatoimikunta hyväksyi kokouksessaan 7.11.2002. Ohjeen valmistuminen johti asiaa koskevaan tiedottamiseen ja ohje loi edellytykset valokuva-arkistoprojektin kolmannen ja samalla viimeisen vaiheen aloittamiselle.

Vuonna 2002 toteutettiin 12 laajaa veteraanikansanedustajahaastattelua, näistä kertyi 95 tuntia uutta nauhoitusta. Kaikkiaan tähän mennessä on haastateltu yhteensä 260 veteraanikansanedustajaa ja nauhoitusten määrä on nyt yhteensä 1 483 tuntia. Litteroituja sivuja valmistui vuoden aikana 2 192 sivua. Kaikkiaan litteroituja sivuja on koossa 35 752. Haastatteluaineistoa on valmisteltu uutta CD-ROM-tekstiversiota varten. Lisäksi haastatteluja on työstetty Muistitietoarkistoa varten.

Keskusarkiston kansainvälinen yhteydenpito vilkastui vuonna 2002. Arkiston edustaja osallistui Kansainvälisen Arkistoneuvoston parlamentti- ja poliittisten puolueiden arkistojen jaoston vuosikokoukseen Roomassa helmikuussa. Tilaisuudessa käsiteltiin erityisesti parlamenttiarkistojen säädöksellisiä toimintalähtökohtia. Toukokuussa arkiston edustaja osallistui ECRPD:n Brysselissä järjestämään semi-

naariin, jossa käsiteltiin parlamenttiasiakirjojen digitointiratkaisuja. Toukokuussa eduskunnan keskusarkiston vieraana oli kolme henkilöä Viron parlamentin arkistosta kolmen päivän ajan.

Kotimaassa on jatkettu perinteisiä kuukausitapaamisia valtioneuvoston arkistohoitajien yhteistyöryhmän jäsenten kanssa. Kuukausikokousten lisäksi ryhmän jäsenille

järjestettiin runsaasti sähköiseen arkistointiin liittyvää koulutusta. Keskusarkisto sai tehtäväkseen huolehtia syyskuussa eduskunnan tiloissa pidetyn Kunnallisarkistoyhdistyksen arkistoseminaarin järjestelyt. Keskusarkiston ja eduskunnan arkistotoimen esittelytilaisuuksia on ollut vuoden aikana 17.

6 Näyttelyt

Pitkäaikaisen kansanedustajan ja eduskunnan puhemiehen K-A. Fagerholmin syntymästä tuli 31.12.2001 kuluneeksi sata vuotta ja tämän tapahtuman juhlistamiseksi koottiin Fagerholmin eduskuntatyötä valottava valokuvanäyttely eduskuntatalon valtiosalin eteläpään marmoriportaikon tasanteelle. Näyttelyn avajaistilaisuus pidettiin jo 5.12.2001 ja näyttely oli avoinna 15.2.2002 saakka. Näyttelyaineisto kerättiin ja sijoitettiin paikoilleen eduskunnan hallintotoimiston ja kirjaston edustajien yhteisvoimin.

Kertomusvuoden päänäyttelyksi muodostui Eduskunnan kirjaston 130-vuotisesta toiminnasta kertova näyttely, joka oli samalla osa kirjaston juhlavuositapahtumia. Tämä näyttely avautui 10.6.2002 eduskuntatalon valtiosalin eteläpään marmoriportaikon tasanteella ja oli nähtävillä tässä tilas-

sa 20.6.2002 asti. Tämän jälkeen näyttely siirrettiin Eduskunnan kirjaston näyttelytiloihin ja se oli yleisön nähtävillä näissä tiloissa 25.6.—14.10.2002.

Vilkasta näyttelyvuotta täydensi vielä se, että eduskunnan arkistosta toimitettiin Pohjoismaiden Neuvoston kokousohjelma-aineistoa eduskunnan kansainväliselle yksikölle, joka kokosi eduskuntataloon 29.—31.10.2002 pidettyä Pohjoismaiden Neuvoston 50-vuotisjuhlaistuntoa varten näyttelyn. Eduskunnan kirjaston jouluglögitilaisuuteen 12.12.2002 järjestettiin myös pienimuotoinen valokuvanäyttely, joka kertoi eduskunnan ja sen henkilökunnan pikkujoulun ja jouluajan vietosta 1950-luvulta nykypäiviin. Valokuva-näyttely oli nähtävillä kirjaston tiloissa hieman yli vuodenvaihteen.

7 Henkilöstö

Eduskunnan kirjaston verkkopalvelua hoitavien henkilöiden nimikkeet muuttuivat 2.5.2002 verkkopalveluneuvojan, verkkopalvelusihteerin, verkkopalveluamanuenssin ja verkkopalveluasiantuntijan nimikkeiksi. Tietohallintoasiantuntijan nimike

muutettiin johtavaksi tietoasiantuntijaksi. 1.6.2002. Yksi sisäisen palvelun osastosihteerin nimike muutettiin tietopalvelusihteerin nimikkeeksi.

Tietopalvelusihteerien virkoihin nimitettiin merkonomi Raija Jussila 1.3.2002 lukien

ja merkonomi Satu Saarikivi 1.6.2002 lukien. Osastosihteeri Sirpa Lintunen erosi kirjaston palveluksesta 1.7.2002 tultuaan nimitetyksi osastosihteerin virkaan Joensuun yliopiston alaiseen Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskukseen. Avoimeksi jääneeseen osastosihteerin virkaan nimitettiin merkonomi Pirkko Vuorinen 1.10.2002 lukien.

Kertomusvuoden lopussa kirjastossa oli 51 vakinaista virkaa

Virkavapaana omasta virasta työskenneltiin toisessa eduskunnan virassa (mm. valtiopäiväasiakirjatietokantojen ylläpitoon liitetyissä tehtävissä, eduskunnan asiakirjatoimiston tiedostosihteerin tehtävissä sekä eduskunnan henkilötietojärjestelmän toteutus- ja käyttöönottovaiheen tehtävissä), ulkoministeriön asiantuntijatehtävissä Kosovossa ja Namibiassa, Helsingin yliopistossa sekä Yhteiskunnallisessa tietoarkistossa (Tampereen yliopisto).

Vakinaisten virkamiesten lisäksi kirjastossa työskenteli eripituisina jaksoina 12 henkilöä. He hoitivat vakinaisten virkojen sijaisuuksia ja toimivat määräaikaisissa tehtävissä yhteensä 8 vuotta 1 kuukautta. Lisäksi kirjastossa suoritti palvelustaan siivertäjäpalvelusmies 1,5 kuukauden ajan.

Vuosilomia, säästövapaita ja lomarahavapaita pidettiin yhteensä 8 vuotta 3 kuukautta, mikä on työajasta 15,5 %. Lomia

pidettiin keskimäärin 46,5 päivää/henkilö. Sairauspoissaoloja oli yhteensä 2 vuotta 3 kuukautta eli 4,3 % työajasta. Henkilökunnan koulutukseen ja kirjastojen väliseen yhteistoimintaan käytettiin 2,3 % työajasta ja 2,4 % virkapalkoista. Koulutusmenot ja koulutukseen käytetyt palkkakulut muodostivat yhteensä 2,58 % kirjaston kokonaisbudjetista. Osa-aikaeläkkeellä ja opintovapaalla oli yhteensä kaksi henkilöä sekä äitiys- ja hoitovapaalla oli kaksi henkilöä.

Kirjaston henkilökunta osallistui aktiivisesti alan kotimaisiin ja kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin ja kokouksiin. Useissa kirjasto- ja tietopalvelualan kehittämishankkeissa oli edustus myös Eduskunnan kirjastosta. Valtio-yhteistyö valtioneuvoston tietopalvelujen kanssa jatkui aktiivisena. Luottamustehtäviä oli eduskunnan piirissä mm. naisverkoston sihteeri, TENÄn hallitus ja EMOn puheenjohtaja ja kirjastoalan järjestöissä mm. Signumin päätoimittaja ja EB-LIDAn hallituksen jäsen. Kirjastoalan koulutustilaisuuksissa annettiin opetusta ja osallistuttiin tilaisuuksien suunnitteluun.

Sisäinen tiedottaminen hoidettiin pääosin kirjaston oman intranetin Sisäpiirin ja sähköpostin välityksellä. Vuoden aikana ei noussut esille aiheita kutsua koolle henkilökunnan kokouksia.

Julkaisut

- Ajankohtaista Eduskunnan kirjastossa. Helsinki, 2002:1—3.
- Antila-Olkku, Anne, Avoimuus ja julkisuus toiminnan perusarvoina: Eduskunnan kirjasto 130 vuotta. Tietopalvelu 3/2002, s. 5—6.
- Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2001. Helsinki, 2002. 21 s.
- EU-uutuusluettelo. Ilmestyy verkossa <http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Home/Julkaisut/euluett.htm> 14 nroa 2002.
- Helkama, Ilta, Eduskunnan julkaisu-ointi: kuka, kenelle ja miten. [Selvityshenkilö Ilta Helkama ; työn määrittely, ohjaus ja toimenpide-ehdotusten arviointi Tuula H. Laaksovirta.] Helsinki, 2002. 182 s. (Eduskunnan kanslian julkaisu, 10/2002).
- Johansson, Virpi, Esittelyssä Eduskunnan kirjasto. Kirjastolehti 2/2002, s. 32.
- Kansanedustajien uutuusluettelo. Ilmestyy verkossa <http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Home/Julkaisut/kedluett.htm>. 13 nroa 2002.
- Karhula, Päivikki & Grönlund, Paula, E-Government services in the Parliament of Finland. Proceedings of the 2nd European Conference on eGovernment 2002. (The 2nd European Conference on eGovernment, St. Catherine's College, Oxford, UK, 1—2 Oct. 2002). MCIL, 2002.
- Karhula, Päivikki & Paavilainen, Elisa, Erikoiskirjastot — huippuasiantuntemuksen tukiyksiköt verkottumisen varassa. Signum 3/2002, s. 49—50.
- Laaksovirta, Tuula H., Avoin vai suljettu: tarinoita Eduskunnan kirjaston historiasta. Signum 6/2002, s. 107—112.
- Laaksovirta, Tuula H., Henkilökuntapuhe 11.9.2002. [Helsinki], 2002. 2 s.
- Laaksovirta, Tuula H., Johtaja, joka ei osannut sanoa ei. Kirjastolehti 8/2002, s. 14—15.
- Laaksovirta, Tuula H., Olisisiks mää vai enk mää olisis? Sivistyksen paikka. Toim. Vesa Niinikangas & Inkeri Näätsaari. Jyväskylä, 2002. ISBN 951-9036-14-8. S. 21—33.
- Pakarinen, Mirja & Tammissalpa, Eija & Tenhunen, Susanna, Hyvä tiedonhallintatapa viranomaistoiminnassa. Espoo, 2002. 83 s. (Dipoli-raportit. C, 2002:6).
- Puttonen, Kaarina, Eduskunnan kirjasto, avoin ja julkinen tiedonvälittäjä. [Haastateltavana Sari Pajula.] Lakimiesuutiset 4/2002, s. 35.
- Rantanen, Terhi & Laaksovirta, Tuula H. ... [et al.], Evaluation of media and communication studies in higher education in Finland. Helsinki, 2002. 130 s. (Publications of the Finnish Higher Education Evaluation Council, 7:2002). ISBN 951-37-3726-8.
- Riksdagsbibliotekets berättelse för 2001. Helsingfors, 2002. 21 s.
- Siimes, Tuija & Karhula, Päivikki, Ratkaiseeko raha kirjastolaitoksen kehityksen? Rahoituksen vaihtoehtoja etsimässä. Signum 3/2002, s. 46—47.

Kirjaston henkilöstö 31.12.2002

Virka	Nimi ja oppiarvo
Eduskunnan kirjaston johtaja	Laaksovirta, Tuula H., YTT, dosentti
Johtava tietoasiantuntija oikeudellinen tieto	Pajula, Sari, YTM
Johtava tietoasiantuntija yhteiskuntatieto	Turja, Timo, VTL
Johtava tietoasiantuntija eduskuntatieto	Puttonen, Kaarina, FM
Johtava tietoasiantuntija verkkotieto , vv	Kangas, Sinikka, FM
Johtava tietoasiantuntija verkkotieto , ma	Karhuala, Päivikki, YTM
Kokoelmapalvelu	
Palvelujohtaja	Hirsivuori, Jorma, VTM
Tietoasiantuntija , oa.	Hakala, Aune, FM
” , vv	Latvus, Marjatta, FM
” , ma.	Siunala, Riitta, FM
Verkkopalvelusihteeri	Uurasjärvi, Jaana, FM
Tietopalvelusihteeri , ma.	Auvinen, Saija, merkonomi
”	Clavert, Violette, FM
”	Heinimaa, Tapio, merkonomi
” , vv.	Häkkinen, Merja, merkonomi
Osastosihteeri	Kuusniemi, Hannele, merkonomi
Palveluneuvoja	Syvälouma, Mirja
”	Luotonen, Maria-Leena
”	Palmunen, Airi, HuK
”	Salakari, Sirkku-Marja
”	Tuhkasaari, Anneli
”	Åhlberg, Anneli
Neuvonta- ja arkistopalvelu	
Palvelujohtaja	Heikkilä, Marjatta, FM
Arkistopäällikkö	Lomu, Juhani, FM
Tietoasiantuntija	Lehto-Toivakka, Marketta, YTM
”	Rantala, Eila, FM
Amanuenssi	Kaitaharju, Pirkko, FM
” , vv.	Pakarinen, Mirja, OTK
” , ma.	Schwartz, Anne, HuK
” , ma.	Venesvirta, Tarja, FM
Informaatikko , vv.	Korkeila, Sirkka-Liisa, HuK, merkonomi
”	Kurtti, Tuula, HuK, merkonomi
” , ma.	Pakarinen, Mirja, OTK
Osastosihteeri	Haukka, Hilppa
”	Salasmaa, Hilikka
”	Voutilainen, Heikki

Virka	Nimi ja oppiarvo
Tietopalvelusihteeri	Kajava, Eija
”	Kämäri, Lassi, merkonomi
”	Tiainen, Aini, merkonomi
Verkkopalveluneuvoja	Rajala, Heikki, merkonomi
Palveluneuvoja, , ma.	Koskinen, Tiina, merkonomi
Projektiavustaja, , ma.	Kivinen, Hannu, merkonomi
Tietopalvelu	
Palvelujohtaja	Johansson, Virpi, FM
Informaatikko, vv.	Oksa-Pallasvuo, Marja, VTM
”	Erkkilä, Päivi, HuK
” , ma.	Kotonen, Ari, TM
”	Oravisto, Hannele, ekonomi, HuK
Tietoasiantuntija, vv.	Koskinen, Heli, YTM
”	Mälkki, Helka, FM
”	Rönkkö, Maija-Leena, FM
” , ma.	Törnwall, Annamari, YTM,
Tutkija	Hakala, Kristiina, YTM
”	Peuhkurinen, Tommi, FM
Verkkopalveluammanuenssi	Karjalainen, Leena, merkonomi
Verkkopalveluneuvoja	Vaakanainen, Heikki
Tietopalvelusihteeri	Jussila, Raija, merkonomi
Projektiavustaja, oa., ma.	Digert, Katja, oikeustieteiden ylioppilas
Sisäinen palvelu	
Verkkopalveluasiantuntija vv.	Karhula, Päivikki, YTM
Verkkopalveluasiantuntija , ma.	Mäkelä, Kaarlo, VTM
Tutkija	Graae, Kristiina, VTM
Tietopalvelusihteeri	Saarikivi, Satu, merkonomi
Osastosihteeri	Kauhanen, Anita, merkonomi
”	Vuorinen, Pirkko, merkonomi